Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (devintoji kolegija) SPRENDIMAS

2020 m. birželio 11 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statusas – Direktyva 2003/109/EB – 12 straipsnis – Sprendimo išsiųsti ilgalaikį gyventoją priėmimas – Aplinkybės, į kurias reikia atsižvelgti – Nacionalinė jurisprudencija – Neatsižvelgimas į šias aplinkybes – Atitiktis – Direktyva 2001/40/EB – Abipusis sprendimų išsiųsti iš šalies trečiųjų šalių piliečius pripažinimas – Reikšmė“

Byloje C-448/19

dėl *Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha* (Kastilijos ir La Mančos aukštesnysis teisingumo teismas, Ispanija) 2019 m. gegužės 15 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2019 m. birželio 12 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

WT

prieš

Subdelegación del Gobierno en Guadalajara

TEISINGUMO TEISMAS (devintoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas S. Rodin, ketvirtosios kolegijos pirmininkas M. Vilaras (pranešėjas) ir teisėja K. Jürimäe,

generalinis advokatas G. Pitruzzella,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– WT, atstovaujamo *abogados* A. García Herrera ir A. Abeijón Martínez,

– Ispanijos vyriausybės, iš pradžių atstovaujamos M. J. García-Valdecasas Dorrego, vėliau – S. Jiménez García,

– Europos Komisijos, atstovaujamos S. Pardo Quintillán ir C. Cattabriga,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

* Proceso kalba: ispanų.

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos direktyvos 2003/109/EB dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso (OL L 16, 2004, p. 44; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 272) 12 straipsnio, siejamo su 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos direktyva 2001/40/EB dėl abipusio sprendimų dėl trečiųjų šalių piliečių išsiuntimo pripažinimo (OL L 149, 2001, p. 34; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 107), išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant WT ir *Subdelegacion del Gobierno en Guadalajara* (Vyriausybės atstovybė Gvadalacharos provincijoje, Ispanija) ginčą dėl šios institucijos sprendimo, kuriuo nurodoma išsiųsti WT iš Ispanijos teritorijos.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2003/109

3 Direktyvos 2003/109 12 straipsnio „Apsauga nuo išsiuntimo“ 1 ir 3 dalyse nustatyta:

„1. Valstybės narės gali priimti sprendimą išsiųsti ilgalaikį gyventoją tiktai tuo atveju, jei jis ar ji kelia realią ir pakankamai rimtą grėsmę viešajai tvarkai ar visuomenės saugumui.

<…>

3. Prieš priimdamos sprendimą išsiųsti ilgametį [ilgalaikį] gyventoją, valstybės narės turi atsižvelgti į šiuos veiksnius:

a) gyvenimo jų teritorijoje trukmę;

b) suinteresuoto asmens amžių;

c) to pasekmes suinteresuotam asmeniui ir jo šeimos nariams;

d) ryšius su gyvenamąja šalimi arba ryšių su kilmės šalimi nebuvimą.“

Direktyva 2001/40

4 Iš Direktyvos 2001/40 1 straipsnio 1 dalies matyti, kad jos tikslas – sudaryti sąlygas, kad būtų pripažintas vienos valstybės narės kompetentingos institucijos priimtas sprendimas dėl trečiosios šalies piliečio, esančio kitos valstybės narės teritorijoje, išsiuntimo.

5 Šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„1 straipsnyje nurodytas išsiuntimas taikomas šiais atvejais:

a) kai sprendimas dėl trečiosios šalies piliečio išsiuntimo grindžiamas rimta ir esama grėsme viešajai tvarkai ar nacionaliniam saugumui ir apsaugai dėl to, kad:

– sprendimą priimanti valstybė narė trečiosios šalies pilietį nuteisė už nusikaltimą, baudžiamą bent vienerių metų laisvės atėmimo bausme

<…>“

Ispanijos teisės aktai

6 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos 2000 m. sausio 11 d. *Ley Orgánica 4/2000 sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social* (Pagrindinis įstatymas 4/2000 dėl užsieniečių teisių ir laisvių Ispanijoje ir jų socialinės integracijos) (BOE, Nr. 10, 2000 m. sausio 12 d., p. 1139, toliau – Įstatymas Nr. 4/2000) III antraštinėje dalyje reglamentuoti „su užsieniečių teise susiję pažeidimai ir sankcijų už juos sistema“.

7 Šioje antraštinėje dalyje esantis 57 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Jei pažeidėjai yra užsieniečiai ir įvykdo veikas, kurios pagal įstatymą kvalifikuojamos kaip „labai sunkus“ pažeidimas ar šio pagrindinio įstatymo 53 straipsnio 1 dalies a, b, c, d ir f punktuose numatytas „sunkus“ pažeidimas, vadovaujantis proporcingumo principu vietoj baudos gali būti taikomas išsiuntimas iš Ispanijos teritorijos po to, kai buvo atlikta atitinkama administracinė procedūra ir priimtas motyvuotas sprendimas, kuriuo įvertinamos pažeidimą sudarančios veikos.

2. Be to, pagrindas išsiųsti, prieš tai ištyrus atitinkamą bylos medžiagą, yra tai, kad užsienietis Ispanijoje ar už jos ribų buvo nuteistas už tyčinę veiką, kuri [Ispanijoje] laikoma nusikaltimu, už kurį skiriama didesnė nei vienų metų laisvės atėmimo bausmė, nebent teistumas būtų išnykęs.

<…>

5. Išskyrus atvejus, kai padarytas 54 straipsnio 1 dalies a punkte numatytas pažeidimas arba kai per vienų metų laikotarpį pakartotinai padaromas toks pat pažeidimas, už kurį taikomas išsiuntimas, užsieniečiai negali būti išsiųsti tokiais atvejais:

<…>

b) ilgalaikiai gyventojai. Prieš priimant sprendimą išsiųsti ilgalaikį gyventoją reikia atsižvelgti į jo gyvenimo Ispanijoje trukmę ir [su Ispanija] susikurtus ryšius, jo amžių, pasekmes jam ir jo šeimos nariams, taip pat ryšius su šalimi, į kurią ketinama išsiųsti.

<…>“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

8 WT yra Maroko pilietis, turintis ilgalaikį leidimą gyventi Ispanijoje. 2016 m. vasario 22 d. jis kreipėsi į kompetentingą policijos įstaigą, siekdamas atlikti su jo, kaip užsieniečio, statusu susijusius formalumus, ir atsakingas policijos pareigūnas pastebėjo, kad nuo 2011 m. iki 2014 m. dėl WT buvo priimti keli

apkaltinamieji nuosprendžiai, kuriais, be kita ko, skirtos trys didesnės nei vienų metų laisvės atėmimo bausmės. Todėl buvo pradėta administracinė byla dėl WT išsiuntimo; jis šiuo klausimu buvo išklausytas.

9 WT, be kita ko, tvirtino, kad vien anksčiau dėl jo priimtais apkaltinamaisiais nuosprendžiais negalima pateisinti išsiuntimo iš Ispanijos teritorijos, be to, jis šioje valstybėje narėje gyveno daugiau nei dešimt metų, buvo integravęsis į Ispanijos visuomenę ir įsiliejęs į jos kultūrą. Būtent šioje šalyje jis taip pat turi šeiminių ir profesinių ryšių.

10 2016 m. balandžio 26 d. vyriausybės atstovybė Gvadalacharos provincijoje priėmė sprendimą, juo nurodė išsiųsti WT iš Ispanijos teritorijos, motyvuodama tuo, kad jo atveju įvykdytos Įstatymo Nr. 4/2000 57 straipsnio 2 dalyje nurodyto išsiuntimo pagrindo taikymo sąlygos.

11 WT šį sprendimą apskundė *Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 1 de Guadalajara* (Gvadalacharos provincijos administracinis teismas Nr. 1, Ispanija). Grįsdamas savo skundą jis iš esmės pakartojo tuos pačius argumentus, kurie jau buvo pateikti per administracinę procedūrą.

12 2017 m. liepos 3 d. sprendimu *Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 1 de Guadalajara* (Gvadalacharos provincijos administracinis teismas Nr. 1) atmetė WT skundą kaip nepagrįstą. Tada jis šį sprendimą apskundė apeliacine tvarka prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui – *Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha* (Kastilijos ir La Mančos aukštesnysis teisingumo teismas, Ispanija) ir teigė, kad pažeistas Direktyvos 2003/109 12 straipsnis.

13 Savo prašyme priimti prejudicinį sprendimą šis nacionalinis teismas nurodo du *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas, Ispanija) 2019 m. vasario 19 d. ir 27 d. priimtus sprendimus; juose šis teismas, remdamasis, be kita ko, Direktyvos 2001/40 3 straipsnio 1 dalies a punkto pirma įtrauka, nusprendė, kad, vadovaujantis Įstatymo Nr. 4/2000 57 straipsnio 2 dalimi, reikia automatiškai išsiųsti ilgalaikius gyventojus užsieniečius, nuteistus už tyčinius nusikaltimus, už kuriuos baudžiama didesne nei vienų metų laisvės atėmimo bausme, ir nereikia taikyti šio straipsnio 5 dalies.

14 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kuris patikslina, kad jam privaloma *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) jurisprudencija, mano, kad minėti šio teismo sprendimai neatitinka Direktyvos 2003/109 nuostatų, kaip jas išaiškino Teisingumo Teismas 2011 m. gruodžio 8 d. Sprendime *Ziebell* (C-371/08, EU:C:2011:809) ir 2017 m. gruodžio 7 d. Sprendime *López Pastuzano* (C-636/16, EU:C:2017:949). Ši *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) jurisprudencija grindžiama išimtinai procedūrinėmis Direktyvos 2001/40 nuostatomis, ir joje padarytos išvados, kurios teisiniu požiūriu atrodo klaidingos.

15 Iš tiesų šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalies a punkto pirmoje įtraukoje numatyta tik tai, kad sprendimas išsiųsti, grindžiamas rimta ir esama grėsme viešajai tvarkai ar nacionaliniam saugumui ir apsaugai, vykdytinas kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje buvo priimtas, be kita ko, kai šį sprendimą priėmusi valstybė narė nuteisė atitinkamą trečiosios šalies pilietį už nusikalstamą veiką, baudžiamą bent vienų metų laisvės atėmimo bausme. Tačiau šioje nuostatoje nereglamentuojamos aplinkybės, kuriomis toks sprendimas gali būti priimtas.

16 Tokiomis aplinkybėmis *Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha* (Kastilijos ir La Mančos aukštesnysis teisingumo teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar pagal [Direktyvos 2003/109] 12 straipsnį ir, be kita ko, 2011 m. gruodžio 8 d. Teisingumo Teismo sprendimą [*Ziebell* (C-371/08, EU:C:2011:809)] bei 2017 m. gruodžio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimą [*López Pastuzano* (C-636/16, EU:C:2017:949)] draudžiamas toks aiškinimas, kaip antai pateiktas *Tribunal Supremo* [(Aukščiausiasis Teismas)] 2019 m. vasario 19 d. Sprendime Nr. 191/2019 (kasacinis skundas Nr. 5607/2017, ES:TS:2019:580) ir 2019 m. vasario 27 d. Sprendime Nr. 257/2019

(kasacinis skundas Nr. 5809/2017, ES:TS:2019:663), pagal kurį Direktyvą [2001/40] galima aiškinti taip, kad bet kuris ilgalaikį leidimą gyventi šalyje turintis trečiosios šalies pilietis, įvykdęs nusikalstamą veiką, už kurią skiriama ne mažesnė nei vienų metų [laisvės atėmimo] bausmė, gali ir turi būti „automatiškai“ išsiųstas, t. y. nesant reikalo nagrinėti, ar šis pilietis kelia realią ir esamą grėsmę, ir kaip nors atsižvelgti į Direktyvoje [2003/109] nurodytas asmenines, šeimines, socialines ar profesines aplinkybes?“

Dėl prejudicinio klausimo

17 Kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo prejudiciniame klausime nurodo du *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) sprendimus, pirmiausia reikia priminti, kad nors per prejudicinio sprendimo priėmimo procedūrą Teisingumo Teismas neturi priimti sprendimo dėl nacionalinės teisės normų, įskaitant kilusių iš jurisprudencijos, atitikties Sąjungos teisės normoms, Teisingumo Teismas yra kompetentingas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateikti bet kokį su Sąjungos teise susijusį išaiškinimą, kuris leistų pastarajam įvertinti tokią atitiktį, kad galėtų priimti sprendimą savo nagrinėjamoje byloje (2010 m. sausio 26 d. Sprendimo *Transportes Urbanos y Servicios Generales*, C-118/08, EU:C:2010:39, 23 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

18 Darytina išvada, kad nagrinėdamas šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismas neturi nustatyti, ar tą prašymą pateikęs teismas teisingai aiškina *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) sprendimus, kuriuos mini šiame prašyme, ir ar šiais sprendimais pažeidžiama Sąjungos teisė. Tačiau Teisingumo Teismas turi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui nurodyti, ar pagal Direktyvos 2003/109 12 straipsnį draudžiama tokia nacionalinė jurisprudencija, kaip minėti *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) sprendimai, kurios reikšmė tokia, kokią nurodo šis teismas.

19 Taigi reikia manyti, kad savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2003/109 12 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiamos valstybės narės teisės normos, pagal kurias, kaip jos aiškinamos nacionalinėje jurisprudencijoje atsižvelgiant į Direktyvą 2001/40, numatyta išsiųsti bet kurį trečiosios šalies pilietį, turintį ilgalaikį leidimą gyventi šalyje, įvykdžiusį nusikalstamą veiką, už kurią skiriama ne mažesnė nei vienų metų laisvės atėmimo bausmė, ir nėra būtina nei nagrinėti, ar šis trečiosios šalies pilietis kelia realią ir pakankamai rimtą grėsmę viešajai tvarkai ar visuomenės saugumui, nei atsižvelgti į jo gyvenimo šios valstybės narės teritorijoje trukmę, jo amžių, išsiuntimo pasekmes šiam asmeniui ir jo šeimos nariams, taip pat jo ryšius su gyvenamosios vietos valstybe nare arba ryšių su jo kilmės šalimi nebuvimą.

20 Šiuo klausimu reikia priminti, kad atsakydamas į Ispanijos teismo, nagrinėjusio bylą dėl tos pačios Ispanijos teisės nuostatos, kurią šioje byloje nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, užduotą klausimą, 2017 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *López Pastuzano* (C-636/16, EU:C:2017:949) 29 punkte Teisingumo Teismas nusprendė, kad Direktyvos 2003/109 12 straipsnis turi būti aiškinamas kaip draudžiantis tokias valstybės narės teisės normas, pagal kurias, kaip jas aiškina dalis tos valstybės teismų, nenumatyta, kad apsaugos nuo trečiosios valstybės piliečio, kuris yra ilgalaikis gyventojas, išsiuntimo sąlygos taikomos visiems administraciniams sprendimams išsiųsti, nesvarbu, koks yra tokios priemonės pobūdis ar teisinės sąlygos.

21 Taigi iš to Teisingumo Teismo sprendimo 25–27 punktų iš esmės matyti, kad pagal Direktyvos 2003/109 12 straipsnį valstybei narei draudžiama priimti sprendimą išsiųsti trečiosios šalies pilietį, kuris yra ilgalaikis gyventojas, vien remiantis anksčiau dėl jo priimtais apkaltinamaisiais nuosprendžiais, nenustačius, ar šis trečiosios šalies pilietis kelia realią ir pakankamai rimtą grėsmę šios valstybės narės viešajai tvarkai ar visuomenės saugumui, ir neatsižvelgus į įvairius veiksnius, išvardytus šio straipsnio 3 dalyje, t. y. jo gyvenimo toje valstybės narės teritorijoje trukmę, jo amžių, išsiuntimo pasekmes šiam asmeniui ir jo šeimos nariams, taip pat jo ryšius su gyvenamosios vietos valstybe nare arba ryšių su kilmės šalimi nebuvimą.

22 Direktyvos 2001/40 nuostatos negali pateisinti kitokio Direktyvos 2003/109 12 straipsnio aiškinimo.

23 Kaip savo rašytinėse pastabose iš esmės pažymėjo Europos Komisija, iš Direktyvos 2001/40 1 straipsnio 1 dalies matyti, kad šia direktyva siekiama sudaryti sąlygas, kad valstybė narė pripažintų kitos valstybės narės kompetentingos institucijos priimtą sprendimą dėl trečiosios šalies piliečio, esančio pirmosios valstybės narės teritorijoje, išsiuntimo.

24 Taigi šioje direktyvoje nereglamentuojamos sąlygos, kuriomis valstybė narė turi priimti tokį sprendimą dėl trečiosios šalies piliečio, ilgalaikio gyventojo, kuris yra jos teritorijoje.

25 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2003/109 12 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiamos valstybės narės teisės normos, kuriose, kaip jos išaiškintos nacionalinėje jurisprudencijoje atsižvelgiant į Direktyvą 2001/40, numatyta išsiųsti bet kurį trečiosios šalies pilietį, turintį ilgalaikį leidimą gyventi šalyje, įvykdžiusį nusikalstamą veiką, už kurią skiriama ne mažesnė nei vienų metų laisvės atėmimo bausmė, ir nėra būtina nei nagrinėti, ar šis trečiosios šalies pilietis kelia realią ir pakankamai rimtą grėsmę viešajai tvarkai ar visuomenės saugumui, nei atsižvelgti į jo gyvenimo šios valstybės narės teritorijoje trukmę, jo amžių, išsiuntimo pasekmes šiam asmeniui ir jo šeimos nariams, taip pat jo ryšius su gyvenamosios vietos valstybe nare arba ryšių su jo kilmės šalimi nebuvimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

26 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (devintoji kolegija) nusprendžia:

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad 2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos direktyvos 2003/109/EB dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso 12 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiamos valstybės narės teisės normos, kuriose, kaip jos išaiškintos nacionalinėje jurisprudencijoje atsižvelgiant į 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos direktyvą 2001/40/EB dėl abipusio sprendimų dėl trečiųjų šalių piliečių išsiuntimo pripažinimo, numatyta išsiųsti bet kurį trečiosios šalies pilietį, turintį ilgalaikį leidimą gyventi šalyje, įvykdžiusį nusikalstamą veiką, už kurią skiriama ne mažesnė nei vienų metų laisvės atėmimo bausmė, ir nėra būtina nei nagrinėti, ar šis trečiosios šalies pilietis kelia realią ir pakankamai rimtą grėsmę viešajai tvarkai ar visuomenės saugumui, nei atsižvelgti į jo gyvenimo šios valstybės narės teritorijoje trukmę, jo amžių, išsiuntimo pasekmes šiam asmeniui ir jo šeimos nariams, taip pat jo ryšius su gyvenamosios vietos valstybe nare arba ryšių su jo kilmės šalimi nebuvimą.

Parašai.